

EUROPEJSKI PANEL OBYWATELSKI

PRZECIWDZIAŁANIE NIENAWIŚCI W SPOŁECZEŃSTWIE

Zestaw
informacyjny

Informacje o niniejszym Zestawie

Witamy na europejskim panelu obywatelskim poświęconym zwalczaniu nienawiści w społeczeństwie. Przede wszystkim dziękujemy za wyrażenie zgody na udział w tym procesie. Mamy nadzieję, że okaże się pouczający, interesujący i przyjemny! Jesteś jednym ze 150 uczestników wybranych losowo ze wszystkich 27 państw członkowskich UE, aby omówić sposoby walki z nienawiścią w Europie.

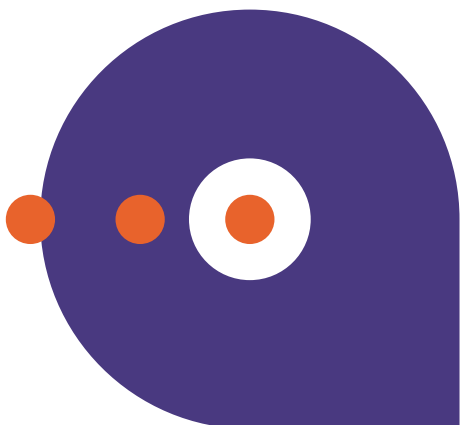
Według kilku raportów i danych Europa doświadcza dziś alarmującego wzrostu mowy nienawiści i przestępstw na tle nienawiści. Nienawiść nie tylko okalecza jednostki, grupy i społeczności, do których jest bezpośrednio skierowana, lecz również generuje polaryzację i utrudnia wolną i żywą demokratyczną debatę. Przejawy nienawiści podważają społeczeństwo jako całość i zagrażają fundamentom naszych demokracji.

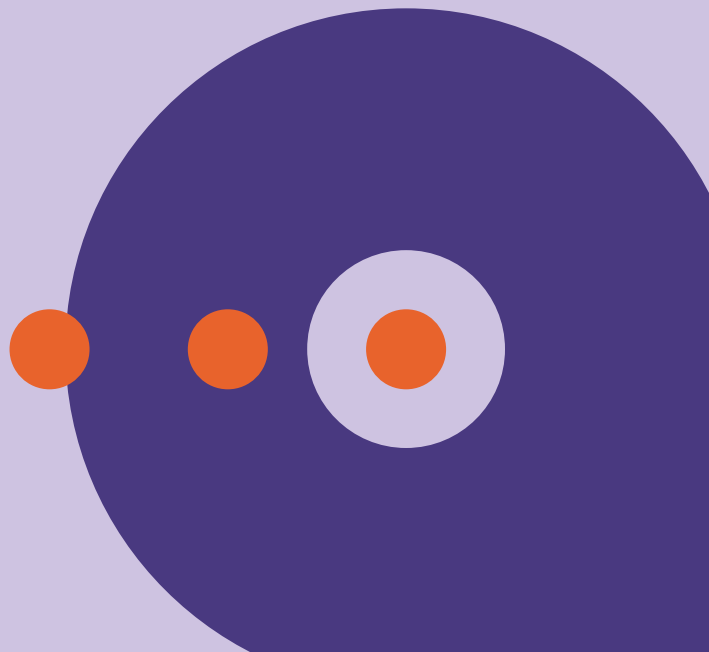
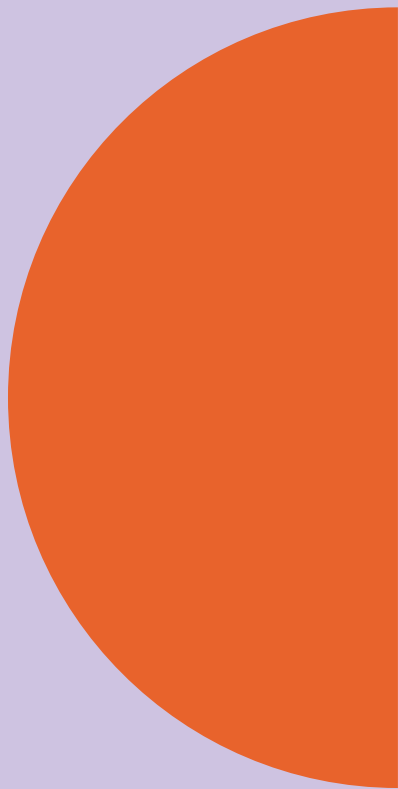
6 grudnia 2023 r. Komisja Europejska i Wysoki Przedstawiciel UE do Spraw Zagranicznych przyjęli wspólny komunikat: „Nie ma miejsca na nienawiść: Europa zjednoczona przeciwko nienawiści”. Komunikat ten wzywa do stworzenia otwartej, ogólnoeuropejskiej przestrzeni dialogu, która zgromadzi obywateli z całej UE w celu omówienia sposobów przejścia od nienawiści i podziałów do wspólnego korzystania z naszych europejskich wartości, takich jak równość, poszanowanie praw człowieka i godność. Europejski panel obywatelski na temat zwalczania nienawiści w społeczeństwie jest odpowiedzią na to wezwanie i dziękujemy za wyrażenie zgody na udział w tej debacie.

Wspólnie z innymi członkami przeanalizujemy różne sposoby, w jakie wszyscy – instytucje UE, państwa członkowskie, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, media i inne podmioty – możemy przyczynić się do zwalczania nienawiści w społeczeństwie i potwierdzenia równości, poszanowania praw człowieka i godności.

Niniejszy „Zestaw informacyjny” opisuje cały proces. Składa się z czterech części.

1. **PROCES: CZYM SĄ EUROPEJSKIE PANELE OBYWATELSKIE?** 4
Celem paneli obywatelskich jest umieszczenie obywateli w centrum publicznej polityki. W tej części pokrótce opiszemy sposób jego działania.
2. **ZADANIE: NAD CZYM BĘDĘ PRACOWAĆ?** 6
Komisja Europejska zwołuje ten panel obywatelski w celu wykonania konkretnego zadania: tutaj znajduje się pytanie, na które poprosimy o odpowiedź.
3. **TEMAT: CO MUSZĘ WIEDZIEĆ O NIENAWIŚCI?** 8
Nienawiść to złożony i wrażliwy temat. Aby przyczynić się do jego wspólnego zrozumienia, przedstawiamy kilka podstawowych informacji oraz przegląd tego, co UE obecnie robi, aby z nią walczyć.
4. **PRAKTYCZNE INFORMACJE** 12
Chcemy, aby Twój udział przebiegał tak sprawnie, jak to tylko możliwe. Ta część dotyczy podróży, zakwaterowania, codziennych wydatków i innych praktycznych informacji.

1 / Proces:

Czym są europejskie panele obywatelskie

TŁO

Panele obywatelskie Komisji Europejskiej gromadzą losowo wybranych uczestników ze wszystkich 27 państw członkowskich UE w celu omówienia kluczowych przyszłych przepisów i innych inicjatyw na szczerego europejskim.

Panele powstały po konferencji na temat przyszłości Europy¹, która odbyła się w latach 2021-2022. Wówczas 800 losowo wybranych obywateli zebrało się, aby podzielić się swoimi poglądami i pomysłami na temat gospodarki, sprawiedliwości społecznej, zatrudnienia, edukacji, kultury, młodzieży, sportu, transformacji cyfrowej, demokracji w UE, wartości, bezpieczeństwa, praworządności, zmiany klimatu, zdrowia, migracji i roli UE w świecie.

9 maja 2022 r. na zakończenie konferencji uczestnicy przedstawili 178 rekomendacji, które później wpłynęły na 49 propozycji i ponad 300 powiązanych działań z niej wynikających. Uczestniczący w konferencji obywatele zaapelowali o podobne, częstsze możliwości przyszłego uczestnictwa obywateli w kształtowaniu polityki europejskiej. W odpowiedzi przewodnicząca Komisji Europejskiej, Ursula von der Leyen, ogłosiła utworzenie większej liczby europejskich paneli obywatelskich w celu przeprowadzenia konsultacji z losowo wybranymi obywatelami w kluczowych kwestiach UE.

Kolejne panele zajmowały się bardziej szczegółowymi tematami politycznymi: co zrobić z marnotrawieniem żywności, zalety i wady wirtualnych światów oraz prawa i możliwości uczenia się i studiowania w innych krajach UE oraz sposoby poprawy efektywności energetycznej. Dzięki pomocy tłumaczy ustnych uczestnicy mogli komunikować się ze sobą we własnym języku. Jako panelista przejmiesz pałeczkę od długiego szeregu Europejczyków, koncentrując się tym razem na

temacie „zwalczania nienawiści w społeczeństwie”. Na podstawie dyskusji wraz z innymi uczestnikami opracujesz zalecenia, które Komisja Europejska weźmie pod uwagę przy opracowywaniu swoich polityk.

JAK BĘDZIE DZIAŁAŁ TEN EUROPEJSKI PANEL OBYWATELSKI?

Każdy panel składa się ze 150 losowo wybranych obywateli ze wszystkich państw członkowskich UE reprezentujących różnorodność UE, z których jedna trzecia ma mniej niż 26 lat, aby zapewnić wartościową dyskusję między pokoleniami.

Panel łączy współpracę w małych grupach (około 12 osób) z sesjami plenarnymi (łącznie 150 uczestników). W mniejszych grupach roboczych będzie można bardziej szczegółowo omówić różne aspekty zwalczania nienawiści w społeczeństwie. Wszystkich 150 uczestników spotka się również na sesjach plenarnych, aby dzielić się, słuchać i przekazywać informacje zwrotne na temat wkładu innych małych grup. W celu przeprowadzenia tych prac, uczestnicy panelu będą wspierani przez zespół moderatorów. Zespół ten składa się z ekspertów we wspieraniu pracy grupowej. Pomogą oni zwiększyć dynamikę grupy, aby jak najlepiej wykorzystać wkład każdej osoby i całej grupy. Moderatorzy zapewnią również obywatelom szereg narzędzi do współpracy i wspólnego podejmowania decyzji.

Na miejscu będą Cię również wspierać pomocnicy, którzy udzielą praktycznych informacji, a także specjaliści od nienawiści i jej różnych form. Ponadto wysłuchasz świadectw i spostrzeżeń przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, instytucji i środowisk akademickich.

¹ Informacje na temat Konferencji na temat Przyszłości Europy można znaleźć tutaj: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_en

² Zob.: <https://equineteurope.org>

³ Zob.: <https://ceji.org> | <https://www.facingfacts.eu>

KTO ORGANIZUJE EUROPEJSKI PANEL OBYWATELSKI?

Głównym organizatorem jest **Komisja Europejska**. Jest ona jedną z głównych instytucji UE, obok Parlamentu Europejskiego i Rady. Komisja pomaga w dzieleniu się ogólną strategią UE, proponuje nowe prawo i polityki UE, monitoruje ich wdrażanie i zarządza budżetem UE. Europejski panel obywatelski na temat zwalczania nienawiści w społeczeństwie jest organizowany wspólnie przez dwa departamenty Komisji Europejskiej: Dyрекję Generalną ds. Komunikacji Społecznej oraz Dyрекję Generalną ds. Sprawiedliwości i Konsumentów.

Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji („DG-COMM”) jest departamentem Komisji odpowiedzialnym za komunikowanie i wyjaśnianie polityki UE odbiorcom zewnętrznym. Informuje ona Komisję na bieżąco o rozwoju sytuacji politycznej oraz o tendencjach w opinii publicznej i mediach. Promuje również bezpośrednie zaangażowanie obywateli przez procesy partycypacyjne i deliberacyjne, w tym europejskie panele obywatelskie i [platformę zaangażowania obywateli](#).

Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów („DG-JUST”) jest departamentem Komisji odpowiedzialnym za politykę UE w zakresie sprawiedliwości, praw konsumentów i równości płci. W ramach swojej misji DG JUST jest odpowiedzialna za zapewnienie skutecznego poszanowania, promowania i ochrony praw podstawowych zapisanych w Karcie praw podstawowych UE. Jest to również dyrekcja odpowiedzialna za prace Komisji nad zwalczaniem mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści.

KOMITET WIEDZY

Dyskusje panelowe będą prowadzone i doradzane przez specjalny Komitet Wiedzy, który zapewni niezbędną wiedzę potrzebną do zrozumienia tematu i opracowania solidnych rekomendacji. Wszyscy członkowie wnoszą różną i uzupełniającą się wiedzę na dany temat:

Arun MANSUKHANI

Psycholog kliniczny, specjalizujący się w urazach psychologicznych

Daris LEWIS RECIO

Urzędnik ds. prawnych i polityki w Equinet²

Federico FALOPPA

Profesor socjolingwistyki na Uniwersytecie w Reading

Jelena JOVANOVIĆ

Koordynatorka Intergrupy ds. Przeciwdziałania Rasizmowi i Różnorodności w Parlamencie Europejskim

Manos TSAKIRIS

Profesor psychologii na Uniwersytecie Londyńskim

Nesrine SLAOUI

Niezależna dziennikarka i autorka

Robin SCLAFANI

Dyrektorka CEJI i koordynatorka sieci Facing Facts³

Tommaso CHIAMPARINO

Urzędnik ds. polityki w Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości i Konsumentów, Dział Polityki Praw Podstawowych (DG JUST)

PANEL OBYWATELSKI NA TEMAT ZWALCZANIA NIENAWIŚCI W SPOŁECZEŃSTWIE

Wraz z pozostałymi uczestnikami weźmiesz udział w trzech sesjach. Dwie sesje odbędą się na miejscu w Brukseli, jedna będzie online:

- **Sesja 1: 5-7 kwietnia 2024 r.**
(na miejscu w Brukseli, Belgia)
- **Sesja 2: 26-28 kwietnia 2024 r.**
(online poprzez narzędzie do wideokonferencji)
- **Sesja 3: 17-19 maja 2024 r.**
(na miejscu w Brukseli, Belgia)

ROZWAŻANIA NA DRAŻLIWY TEMAT

Jako organizatorzy europejskiego panelu obywatelskiego odpowiadamy za stworzenie bezpiecznej przestrzeni, w której wszyscy paneliści i zaproszeni uczestnicy mogą swobodnie rozmawiać i być wysłuchani, o ile szanują perspektywy i doświadczenia innych. Naszym celem jest stworzenie środowiska pełnego szacunku dla każdego. To, co może być postrzegane jako „bezpieczne” lub „akceptowalne” dla jednej osoby, może być czymś zupełnie innym dla kogoś z innym doświadczeniem życiowym. Dyskusje będą koncentrować się na Twoich doświadczeniach, ale także na doświadczeniach tych, którzy cierpieli i cierpią z powodu nienawiści.

Ustalimy pewne podstawowe zasady i, co najważniejsze, zastosujemy zasadę „nie szkodzić”, aby w jak największym stopniu zmniejszyć ryzyko szkód psychologicznych dla uczestników (takich jak wywoływanie przemocy i konfliktów, wywoływanie traumy lub problemów ze zdrowiem psychicznym). Aby upewnić się, że ta zasada jest spełniona i przestrzegana, podczas sesji uczestnicy będą prowadzeni przez profesjonalny zespół moderatorów.

Akceptowane będą wszystkie wkłady oparte na szacunku. Powinna także istnieć otwartość na próby zrozumienia podstawowych przyczyn nienawiści bez osądzania. Panel będzie ukierunkowany na znalezienie rozwiązań, które umożliwią nam bardziej harmonijne życie w naszych społeczeństwach.

2 / Zadanie: Nad czym będę pracować?

Europejski panel obywatelski na temat zwalczania nienawiści w społeczeństwie będzie miał na celu udzielenie odpowiedzi na następujące pytanie:

„Co możemy zrobić z nienawiścią i jak możemy zwiększyć wzajemny szacunek w naszych społeczeństwach?”.

Celem panelu będzie w szczególności określenie możliwych działań politycznych i wszystkich istotnych podmiotów, które powinny być zaangażowane na różnych poziomach, w tym decydentów, społeczeństwa obywatelskiego, sektora prywatnego i obywateli.

Różne pytania pomogą ci poruszać się po tym temacie i wyobrazić sobie narzędzia i działania, które można wdrożyć w celu zwalczania nienawiści w naszym społeczeństwie.

Podczas sesji 1, która odbędzie się w Brukseli, wypracowane zostanie wspólne zrozumienie pojęcia nienawiści i zakresu panelu obywatelskiego. Wraz z innymi obywatelami zaczniesz od uwolnienia emocji i postrzegania nienawiści, w tym przez dzielenie się i słuchanie zewnętrznych mówców, świadectw i ekspertów. Zidentyfikujecie różne przyczyny i czynniki wywołujące nienawiść, a także potencjalne pola działania, w których można walczyć z nienawiścią w społeczeństwie.

Podczas sesji 2, która odbędzie się online, będziecie rozwijać to, co pojawiło się na sesji 1, opracujecie pomysły na rozwiązanie problemu nienawiści w społeczeństwie. Pomysły te można uznać za wstępne zalecenia.

Na sesji 3, która odbędzie się w Brukseli, dopracujecie te pomysły i zalecenia przy wsparciu doświadczonych moderatorów, osób ze społeczeństwa obywatelskiego i ekspertów ds. treści. W końcu idee te staną się ostatecznymi zaleceniami na temat tego, jak radzić sobie z nienawiścią w Europie.

KOŃCOWYM WYNIKIEM prac panelu będzie lista zaleceń, które wesprą przyszłe prace Komisji Europejskiej nad zwalczaniem mowy nienawiści i przestępstw na tle nienawiści. Posłużą one jako przewodnik, który pomoże UE i jej państwom członkowskim przejść od nienawiści i podziału do wspólnego korzystania z europejskich wartości, jak zapisano w Traktacie o Unii Europejskiej. Należą do nich poszanowanie praw i godności człowieka oraz społeczeństwo, w którym dominuje tolerancja, niedyskryminacja i pluralizm.

3 / Temat:

Co muszę wiedzieć o nienawiści?

WYJAŚNIENIE NIENAWIŚCI I JEJ FORM

Wszyscy czujemy, że wiemy, czym jest nienawiść, a jednak **nie jest łatwo ją zdefiniować**, ponieważ jej przejawy są wielorakie, różnorodne i złożone. Może wahać się od bardzo subtelnych form do znacznie bardziej wyraźnych. Nienawiść może pozostać uczuciem wewnętrznym, ale może również przekładać się na brutalne działania (takie jak te podlegane przez brutalne ideologie ekstremistyczne). Może przejawiać się w wielu formach: od słownych zniewag lub obelg po zastraszanie, nękanie, dezinformację przedstawiającą mniejszości w niewłaściwym i niekorzystnym świetle, groźby lub wezwania do przemocy, aż po przemoc fizyczną, a nawet morderstwo.

Piramida nienawiści przedstawia uproszczoną ilustrację tego, co można nazwać elementami składowymi nienawiści, od uprzedzeń po najpoważniejsze przejawy zagrażające życiu. Górne poziomy piramidy są podtrzymywane przez dolne. Te niższe poziomy są często nieświadome, więc dana osoba nie zdaje sobie sprawy, że angażuje się w jakikolwiek rodzaj dyskryminacji lub przyczynia się do nienawiści lub nieufności. Jeśli ludzie lub instytucje traktują zachowania na niższych poziomach jako akceptowalne lub „normalne”, powoduje to, że zachowania na kolejnym poziomie stają się bardziej akceptowane.

Piramida nienawiści odzwierciedla **możliwą trajektorię** w kierunku coraz bardziej wszechobecných systemów ucisku, które negatywnie wpływają na jednostki, instytucje i całe społeczeństwo. Od indywidualnych emocji i uczuć po ustanawianie stronnich postaw i zachowań, może dojść do postępu w kierunku zorganizowanej i systematycznej dyskryminacji, aż po najgroźniejsze czyny przestępcze.

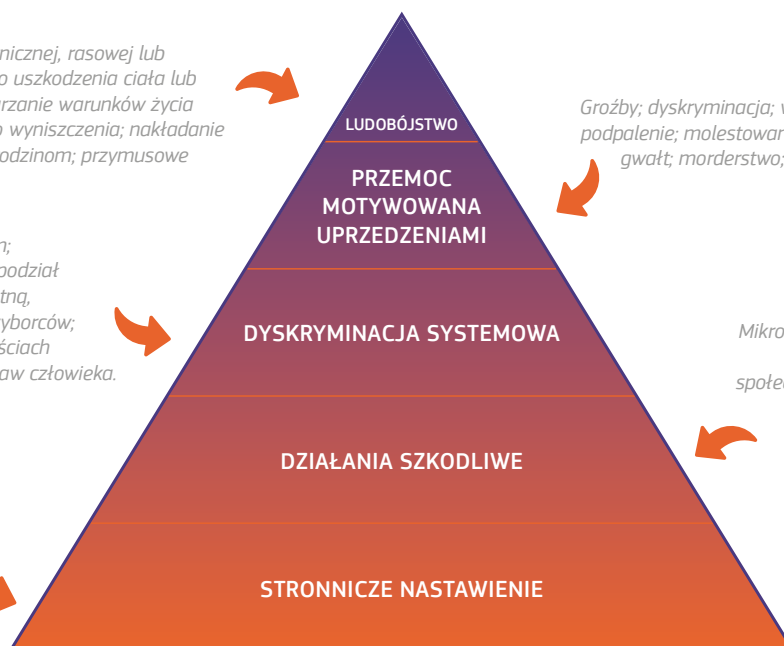
W UE **dyskryminacja systemowa** przejawia się w wielu formach. Trwałe zjawiska, takie jak dyskryminujące procedury zatrudniania, profilowanie etniczne przez organy ścigania⁴, negatywne stereotypy utrwalane przez media, różnice w wykształceniu lub różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn dowodzą, że dyskryminacja pozostaje rzeczywistością, a uprzedzenia, które leżą u jej podstaw, są głęboko zakorzenione w naszym społeczeństwie.

W przypadku osób, które posiadają kilka cech stanowiących podstawę do wykluczenia w naszych strukturach społecznych, gospodarczych i politycznych (na przykład płeć, religia, kolor skóry lub orientacja seksualna) mówimy o **dyskryminacji wielokrotnej lub intersekcyjnej**. Dla nich sytuacja jest

Z zamiarem zniszczenia grupy narodowej, etnicznej, rasowej lub religijnej; zabijanie; powodowanie poważnego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia psychicznego; celowe stwarzanie warunków życia obliczonych na doprowadzenie do fizycznego wyniszczenia; nakładanie środków mających na celu zapobieganie narodzinom; przymusowe przenoszenie dzieci danej grupy do innej.

Dysproporcje w sądownictwie karnym; segregacja mieszkaniowa; nierówny podział zasobów na edukację, opiekę zdrowotną, możliwości zatrudnienia; tłumienie wyborców; brak reprezentacji w mediach lub treściach edukacyjnych; uciskanie obrońców praw człowieka.

Ignorowanie problemów; strach przed odmiennością; stereotypizacja; tendencja do przyciągania lub odsuwania się od pewnych typów ludzi; ograniczanie się do informacji, które potwierdzają istniejące przekonania; brak świadomości własnych przywilejów.

⁴ Zob.: FRA: [Stop dyskryminacji i profilowaniu etnicznemu w Europie](#) | Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (europa.eu)

jeszcze trudniejsza, ponieważ doświadczają nieproporcjonalnych fal nienawiści, nierówności i niesprawiedliwości, co wzmacnia **cykl dyskryminacji**. Nienawiść może być również skierowana przeciwko osobom, które bronią praw człowieka, w tym w ramach wykonywanego zawodu.

NIENAWIŚĆ W UE: FAKTY I LICZBY

Nie jest łatwo znaleźć dokładne dane dotyczące skali zjawiska nienawiści. Przede wszystkim **gromadzenie danych jest niejednolite** na poziomie państw członkowskich, biorąc pod uwagę różne podejścia do zgłaszania i rejestrowania przestępstw na tle nienawiści przez organy ścigania. Trudno też o reprezentatywną kwantyfikację ilości mowy nienawiści krążącej w sieci. Rozmiar nienawiści będzie zatem prawdopodobnie w **dużej mierze niedoceniany**. Jednak dane dotyczące przestępstw na tle nienawiści zebrane na poziomie międzynarodowym na podstawie dostępnych oficjalnych statystyk⁵ sugerują ogólny wzrost o 26% w latach 2021-2022. Oto kilka niewyczerpujących, ale ilustrujących danych dostępnych na poziomie UE:

- Spośród ośmiu milionów wiadomości internetowych przeanalizowanych w UE, **poziom nienawistnej toksyczności wzrósł o 30% od stycznia 2023 r. do połowy września 2023 r.** Poziomy są wyższe w językach francuskim, rosyjskim, słowackim i hiszpańskim.⁶
- Podczas gdy Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) w 2023 r. poinformowała o tysiącach oficjalnie zarejestrowanych incydentach antysemitycznych mających miejsce każdego roku⁷, liczby te mogą być w dużym stopniu niedoszacowane. Według badania FRA z 2018 r. na temat doświadczeń antysemitycznych ludności żydowskiej, **9 na 10 Żydów uważa, że antysemityzm wzrósł w ich kraju**, 71% unika noszenia lub eksponowania przedmiotów, które mogłyby zidentyfikować ich jako Żydów, a 79% incydentów nie jest zgłaszanych.⁸
- Według innego badania FRA, **55% respondentów doświadczyło dyskryminacji rasowej w UE ponad trzykrotnie w latach 2022-2023.**⁹
- **Co trzecia kobieta w UE i na całym świecie doświadczyła przemocy fizycznej lub seksualnej co najmniej raz w życiu.** Co najmniej dwie kobiety tygodniowo są zabijane w UE przez intymnego partnera lub członka rodziny.¹⁰
- Nękanie ze względu na pochodzenie etniczne lub imigracyjne było powszechne u **co czwartego muzułmanina** mieszkającego w UE w 2017 r., przy czym **prawie połowa doświadczyła sześciu lub więcej incydentów w ciągu poprzedniego roku.**¹¹
- FRA znalazła dowody na **wzrost retoryki antyromskiej w mediach i sieciach społecznościowych podczas kryzysu związanego z COVID-19** w co najmniej 13 państwach członkowskich UE (z 15 badanych) aktywizującej stare stereotypy o Romach jako zagrożeniu dla zdrowia publicznego.¹²

⁵ Zob.: <https://hatecrime.osce.org/>

⁶ Zob.: dane z finansowanego przez UE projektu „Europejskie Obserwatorium Nienawiści Online” <https://eooh.eu/>

⁷ Zob.: FRA, *Antysemityzm w 2022 r. – Przegląd incydentów antysemitycznych zarejestrowanych w UE* | Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (europa.eu)

⁸ Zob.: FRA, *Doświadczenia i postrzeganie antysemityzmu/Drugie badanie na temat dyskryminacji i przestępstw z nienawiści wobec Żydów w UE* (europa.eu)

⁹ Zob.: FRA, *Being Black in the EU – Experiences of people of African descent*, 2023

¹⁰ Zob.: Komisja Europejska, komunikat prasowy „UE wzywa do zaprzestania przemocy wobec kobiet”, listopad 2023 r.

¹¹ Zob.: FRA, *Second European Union Minorities and Discrimination Survey Muslims – Selected findings*, 2017

¹² Zob.: FRA, *Coronavirus pandemic in the EU – impact on Roma and Travellers*, 2020

Nienawiść może mieć **głębokie konsekwencje** dla ofiar i negatywnie wpływać na ich **zdrowie psychiczne i fizyczne** oraz **dobrostan społeczny** i ekonomiczny. Ofiary mowy nienawiści lub przestępstw na tle nienawiści są również często narażone na wykluczenie polityczne i społeczne, które zniechęca je do zgłaszania takich przestępstw lub korzystania z usług wsparcia ofiar. Ponadto ofiary, które zgłaszają doświadczenia nienawiści, często ryzykują wtórną wiktymizacją (dodatkową krzywdę nie jako bezpośredni skutek czynu przestępczego, ale ze względu na sposób, w jaki instytucje i inne osoby traktują ofiarę). Zwłaszcza w przypadku pokrzywdzonych dzieci mowa nienawiści może poważnie zaszkodzić ich zdrowiu psychicznemu i długoterminowemu rozwojowi osobistemu, wpływając na ich zdolność do prowadzenia normalnego, bezpiecznego życia.

Przestępstwa wywołane nienawiścią wysyłają sygnały odrzucenia i dewaluacji całych grup i społeczności, a osoby tworzące te grupy i społeczności doświadczają strachu i poważnych obaw, które mogą być **przekazywane z pokolenia na pokolenie**, ponieważ dzieci uczą się strachu i nieufności na podstawie doświadczeń swoich rodziców. Wreszcie, nienawiść ma **uciszający wpływ** na osoby należące do grup zagrożonych wiktymizacją z nienawiści, ograniczając w ten sposób prawo do wolności wypowiedzi.

CO UE ZROBIŁA DO TEJ PORY, ABY ROZWIĄZAĆ TEN PROBLEM?

Unia Europejska zapisała w swoich **traktatach założycielskich** takie wartości, jak poszanowanie „godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności i poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości”. Wszelkie formy nienawiści i nietolerancji są niezgodne z tymi podstawowymi prawami i wartościami. Wszystkie instytucje UE zaangażowały się w inicjatywy przeciwko nienawiści. Niniejsza część zawiera przegląd ram działania na poziomie UE, który obejmuje zarówno inicjatywy regulacyjne, jak i polityczne.

Przestępstwa i wypowiedzi motywowane nienawiścią są niezgodne z prawem UE. [Decyzja ramowa z 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form rasizmu i ksenofobii](#) wymaga kryminalizacji publicznego podżegania do przemocy lub nienawiści ze względu na rasę, kolor skóry, religię, pochodzenie lub pochodzenie narodowe lub etniczne.

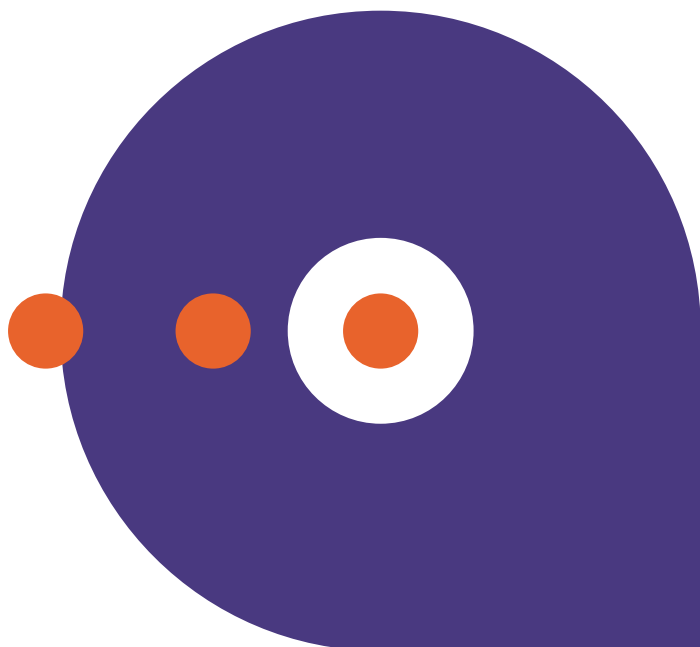
Komisja dąży do zapewnienia pełnej i prawidłowej transpozycji decyzji ramowej, w szczególności przez wszczęcie postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, które z kolei doprowadziło do podjęcia działań przez jedenaście państw członkowskich. Komisja nie może jednak interweniować w indywidualnych przypadkach mowy nienawiści lub przestępstw z nienawiści. Pozostają one w **gestii krajowych organów ścigania**, których zadaniem jest badanie, ściganie i sądzenie w sprawach domniemyanych przestępstw lub mowy nienawiści.

W dniu 6 grudnia 2023 r. Komisja Europejska przyjęła [komunikat „Nie ma miejsca na nienawiść: Europa zjednoczona przeciwko nienawiści”](#). Jest to wezwanie do działania skierowane do wszystkich Europejczyków, aby przeciwstawili się nienawiści i opowiedzieli się za tolerancją i szacunkiem. W komunikacie tym Komisja dąży do **zwiększenia wysiłków na rzecz zwalczania nienawiści we wszystkich jej formach** przez wzmocnienie działań w różnych obszarach polityki, w tym w dziedzinie bezpieczeństwa, cyfryzacji, edukacji, kultury i sportu. Konkretne propozycje ogłoszone w komunikacie obejmują dodatkowe fundusze na ochronę miejsc kultu, nowe inicjatywy przeciwko zagrożeniom internetowym i wzmocnioną współpracę z podmiotami społeczeństwa obywatelskiego.

Komisja Europejska wdraża również aktywną politykę zwalczania nienawiści, w tym specjalne wymiany i narzędzia wspierające egzekwowanie prawa przez organy krajowe. Przyjęła **specjalne strategie UE**, takie jak [strategia UE w sprawie zwalczania antysemityzmu i wspierania życia żydowskiego](#), [strategiczne ramy UE dotyczące równości, integracji i uczestnictwa Romów](#), a także [plan działania UE przeciwko rasizmowi](#) w szerszym ujęciu. Strategie **nie są prawnie wiążące**, ale obejmują zestaw działań, do podjęcia których zachęca się instytucje, agencje lub organy krajowe UE w celu rozwiązania określonej kwestii. Dla przykładu, strategia UE w sprawie zwalczania antysemityzmu zachęca instytucje UE i państwa członkowskie do podejmowania działań, takich jak finansowanie lub współpraca z platformami internetowymi w celu zwalczania antysemityzmu w Internecie, a także środków wspierających edukację, badania nad Holocaustem i pamięcią o Holocaustie.

Ponadto, aby stawić czoła **wyzwaniom związanym z nienawiścią w Internecie**, UE opracowała szereg przepisów i inicjatyw mających na celu zwalczanie różnych zagrożeń związanych ze sferą cyfrową. W 2016 r. UE zainicjowała dobrowolny kodeks postępowania w sprawie przeciwdziałania nielegalnej mowie nienawiści w Internecie z głównymi platformami mediów społecznościowych. [Ustawa o usługach cyfrowych \(DSA\)](#) zawiera nowe obowiązki dla platform internetowych w zakresie przeciwdziałania nielegalnym treściom, w tym nielegalnej mowie nienawiści.

W 2021 r. [Komisja przyjęła również komunikat](#), w którym zwraca się do Rady Unii Europejskiej (innej instytucji UE reprezentującej państwa członkowskie) o przyjęcie jednomyślnie i za zgodą Parlamentu Europejskiego decyzji, która **rozszerzyłaby obecny wykaz „przestępstw UE”** w art. 83 ust. 1 TFUE o przestępstwa na tle nienawiści i mowę nienawiści. Jeśli decyzja Rady zostanie przyjęta, Komisja Europejska będzie mogła zaproponować nowe prawodawstwo wtórne umożliwiające UE kryminalizację innych form mowy nienawiści i przestępstw na tle nienawiści, oprócz motywów rasistowskich lub ksenofobicznych.

JAKIE SĄ WYZWANIA ZWIĄZANE Z MÓWIENIEM O NIENAWIŚCI I DZIAŁANIEM PRZECIWKO NIEJ?

W tej części chcielibyśmy podkreślić, w sposób niewyczerpujący, ale ilustracyjny, kilka kwestii, które sprawiają, że dyskusja na temat nienawiści jest szczególnie trudna. Ta orientacyjna lista nie wyklucza dodatkowych kwestii, które mogą pojawić się w ramach dyskusji panelu.

1. Rozmowa o nienawiści może być **delikatna i głęboko osobista**, wywołując silne reakcje emocjonalne i przywołując bolesne wspomnienia lub osobiste doświadczenia. Dodatkową komplikacją jest to, że definiowanie nienawiści może być **wysoce subiektywne**, pomimo istniejących definicji prawnych.

2. Łatwiej jest mówić o zapewnieniu **równowagi** między **wolnością wypowiedzi** a potrzebą sankcjonowania **mowy nienawiści i zapobiegania jej** niż podjąć ku temu odpowiednie działania. Wolność wypowiedzi jest prawem podstawowym i stanowi jeden z zasadniczych fundamentów demokratycznego społeczeństwa. Obejmuje ona nie tylko „informacje” lub „idee”, które są uważane za nieobraźliwe, ale także te, które obrażają, szokują lub niepokoją. Jednak prawa człowieka przyznają, że wolność słowa **nie może być wykorzystywana do nawoływania do nienawiści i przemocy**. W rzeczywistości w niektórych demokratycznych społeczeństwach można uznać za konieczne sankcjonowanie lub nawet zapobieganie wszelkim formom wypowiedzi, które szerzą, podżegają, promują lub usprawiedliwiają nienawiść opartą na nietolerancji, pod warunkiem, że każda nałożona ingerencja jest proporcjonalna

do uzasadnionego celu. Granice między wolnością wypowiedzi a mową nienawiści nie zawsze są bardzo wyraźne, ale orzecznictwo **Europejskiego Trybunału Praw Człowieka** zawiera wskazówki dotyczące tego, czy dana wypowiedź stanowi mowę nienawiści.¹³

3. Zakres działań na szczeblu UE określa decyzja ramowa z 2008 r. w sprawie rasizmu i ksenofobii. Od czasu przyjęcia decyzji ramowej traktaty uległy zmianie, a obszary przestępczości, w których UE może stanowić prawo, zostały ograniczone do listy, która nie obejmuje mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści. Z tego powodu zaproponowano zmianę traktatów, która jest obecnie rozpatrywana przez Radę Unii Europejskiej. Do tego czasu Komisja nie ma możliwości przedstawienia przepisów w tej sprawie.

4. Stosowanie przepisów dotyczących kryminalizacji mowy nienawiści i przestępstw na tle nienawiści różni się w poszczególnych krajach UE i niestety **nie wszystkie kraje UE są równie bezpieczne dla wszystkich społeczności**. To, co jest uznawane za przestępstwo z nienawiści w jednym państwie członkowskim, nie zawsze jest uznawane za takie w innym. Dotyczy to w szczególności przestępstw na tle nienawiści związanej z **orientacją seksualną**, które nie są obecnie objęte prawem UE. Dodatkowym istotnym aktem prawnym UE, o którym należy wspomnieć, jest dyrektywa w sprawie praw ofiar, która ustanawia minimalne standardy w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw, w tym ofiar przestępstw na tle nienawiści i mowy nienawiści, oraz zapewnia, że osoby, które padły ofiarą przestępstwa, są uznawane i traktowane z szacunkiem.

5. Poziom wiedzy na temat uprzedzeń i podstaw nienawiści jest **nierówny i dość powierzchowny**, także wśród organów ścigania. Przydatne wskazówki mogą pochodzić z istniejących definicji opracowanych przez inne organizacje międzynarodowe lub organizacje reprezentujące społeczności dotknięte nienawiścią. Istnieją jednak powody mowy nienawiści lub uprzedzeń, w przypadku których definicja jest mniej jasna lub mniej rozwinięta.¹⁴

6. Przestępstwa na tle nienawiści lub mowa nienawiści są **często niewidoczne**: nie są w ogóle zgłaszane lub nie są rejestrowane jako przestępstwa z nienawiści przez policję zbierającą roszczenia ofiar. Dlatego też mowa nienawiści i przestępczość pozostają niewidoczne w oficjalnych statystykach i rejestrach. Podobnie, systemy wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych czasami **pomijają dowody na uprzedzenia** stojące za przestępstwami, co oznacza, że **przestępstwa na tle nienawiści niekiedy nie są uznawane za takie**. Gdy nie ma dostępnych danych, uważa się, że nie ma problemu, a zatem nie ma polityki. Potrzebne są statystyki i inne informacje dla każdego państwa członkowskiego UE, aby zapewnić pełniejszy i dokładniejszy obraz sytuacji w terenie.

¹³ Zob.: Europejski Trybunał Praw Człowieka, *Factsheet - Hate Speech*, 2023

¹⁴ Więcej informacji można znaleźć w *zaleceniu Rady Europy w sprawie zwalczania mowy nienawiści*, z 2022 r.

4 / Praktyczne informacje

*Z niecierpliwością czekamy na powitanie Cię na pierwszej sesji panelowej, która rozpocznie się w piątek 5 kwietnia (14:00) w Brukseli w Belgii. Poniżej znajduje się kilka praktycznych informacji, które pomogą Ci przygotować się do podróży i udziału w spotkaniach. Przypominamy, że dyskusje odbędą się w trzy weekendy, od piątku po południu do niedzieli w południe. **Sesje 1 i 3 (5-7 kwietnia i 17-19 maja)** odbędą się na miejscu (w Brukseli), a **sesja 2 będzie online (26-28 kwietnia)**.*

1. WYDATKI

Zostanie zapewniona opłata wyrównawcza w wysokości 90,00 EUR za konferencję i dzień podróży. Opłaty wyrównawcze zostaną uiszczone po sesjach, po potwierdzeniu udziału na liście obecności.

2. LOGISTYKA

ORGANIZACJA PODRÓŻY

Plan podróży i eBilet już są w Twoim posiadaniu lub niedługo je otrzymasz. W razie dalszych pytań dotyczących organizacji podróży prosimy o kontakt pod adresem info@futureu.events

TRANSFERY

Transfer po przylocie: po przybyciu na lotnisko/dworzec kolejowy powita Cię personel europejskiego panelu obywatelskiego z tablicą powitalną lub plakatem, który odprowadzi Cię do autobusu transferowego. Jeśli napotkasz trudności w znalezieniu personelu, zadzwoń pod numer +32 460 22 40 27.

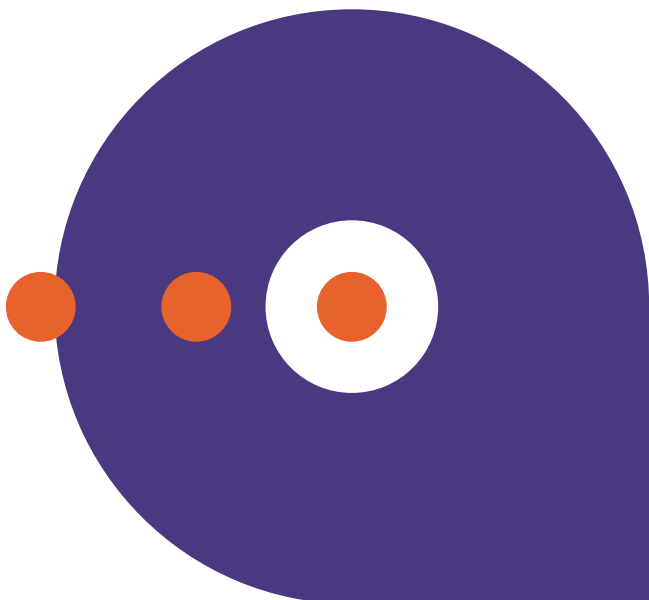
Przylot samolotem: na lotnisku, po odebraniu bagażu, należy udać się do stanowiska obsługi klienta w terminalu przylotów, gdzie czekać będzie nasz personel.

Pociągami: na dworcu kolejowym Brussels Midi udaj się do kawiarni „Prêt à Manger”, gdzie nasz personel będzie czekał przy tablicy powitalnej.

W hotelu: transfery autobusowe będą zorganizowane z hotelu do siedziby Komisji Europejskiej, gdzie odbędą się sesje. Prosimy o stawienie się w hotelowej hali głównej przed planowanym czasem wyjazdu. Nasz zespół wskaże drogę do autobusu. Jeśli wolisz dotrzeć do siedziby Komisji Europejskiej na własną rękę, prosimy o powiadomienie naszego zespołu wsparcia przed wyjazdem.

Po przybyciu do Brukseli: jeśli po spotkaniach odbędą się imprezy towarzyskie, takie jak kolacje, zorganizowane zostaną transfery grupowe autobusem wahadłowym z siedziby Komisji Europejskiej do miejsca imprezy towarzyskiej. Następnie zorganizowany zostanie transfer grupowy autobusem wahadłowym z miejsca wydarzenia do hotelu. Oczywiście możesz zwiedzić miasto po wydarzeniu towarzyskim i samodzielnie wrócić do hotelu.

Transfery w przypadku odlotu: zorganizujemy transfery z hotelu na lotnisko odlotu/dworzec kolejowy. Godzina odjazdu zostanie wskazana na tablicy ogłoszeń w lobby hotelowym.

ZAKWATEROWANIE

Nasz zespół powita Cię po przyjeździe do hotelu. Zarezerwowano dla Ciebie pokój jednoosobowy ze śniadaniem i bezpłatnym bezprzewodowym dostępem do Internetu. Szczegółowe informacje znajdują się w potwierdzeniu rezerwacji przesłanym pocztą e-mail. Uprzejmie informujemy, że koszty wszystkich usług dodatkowych (np. minibar, obsługa pokoju, telefon, bar hotelowy, usługi pralnicze, wcześniejsze zameldowanie lub późne wymeldowanie itp.) są ponoszone przez uczestnika i nie są pokrywane przez organizatorów. Wszelkie dodatkowe wydatki należy uregulować bezpośrednio w hotelu przed wyjazdem.

3. INNE POSTANOWIENIA

• Zasady dotyczące ubioru

Na sesję prosimy zabrać ze sobą ubranie typu smart-casual, ciepłą kurtkę i szalik oraz nieprzemakalny płaszcz zimowy, a także ciepłe wygodne buty i parasole. Temperatura będzie prawdopodobnie wynosić około 11°C i nieco więcej w maju, ale warto przygotować się na zmienną belgijską pogodę!

• Woda pitna

Woda z kranu w Belgii jest bezpieczna do picia. Woda butelkowana lub filtrowana będzie dostępna bezpłatnie podczas wszystkich sesji, posiłków i wydarzeń towarzyszących.

• Strefa czasowa

Aktualny czas to CET – czas środkowoeuropejski (UTC/GMT+1 godzina; od 31 marca UTC+2).

• Informacja Turystyczna

Bruksela ma bogatą historię, architekturę, gastronomię, kulturę i nie tylko! Zachęcamy do odwiedzenia [strony internetowej Regionu Stołecznego Brukseli](#), aby odkryć wszystkie atrakcje kulturalne oferowane podczas pobytu.

• Kontakt

Nasz zespół będzie dostępny przed sesjami i w ich trakcie. Jeśli napotkasz jakiegokolwiek trudności po przylocie lub jeśli szczegóły lotu uległy zmianie, skontaktuj się z nami za pośrednictwem poczty elektronicznej: info@futureu.events

• Tłumaczenia ustne

Sesje będą dostępne w 24 językach urzędowych UE dzięki zespołowi profesjonalnych tłumaczy ustnych. Aby im pomóc, mów wyraźnie i pamiętaj, aby nie mówić zbyt szybko podczas sesji.

4. DOSTĘP DO BUDYNKU

Pierwszy i ostatni weekend panelowy odbędą się w siedzibie Komisji Europejskiej w Brukseli. Więcej informacji na temat dokładnych budynków i pomieszczeń można znaleźć w porządku obrad. Budynek Komisji Europejskiej jest dostępny z przepustką dla gości („V-pass”). „V-pass” zostanie wysłany do Ciebie e-mailem przed wydarzeniem. Nie zapomnij zarejestrować się za pośrednictwem tej wiadomości e-mail, aby zakończyć proces i uzyskać kod QR do przepustki V-pass. Jeśli nie masz jeszcze swojej przepustki V-pass, skontaktuj się z nami za pośrednictwem poczty elektronicznej: info@futureu.events

Należy pamiętać, że przeprowadzenie kontroli bezpieczeństwa po przybyciu do budynku Komisji Europejskiej może zająć co najmniej 20 minut. Przygotuj przepustkę, dowód osobisty lub paszport, ponieważ pracownicy ochrony poproszą o ich okazanie.

Wszyscy uczestnicy:

- są zobowiązani do okazania ważnego paszportu lub dowodu osobistego przed wejściem do budynku;
- są zobowiązane do poddania się kontroli bezpieczeństwa w strefie wejścia;
- powinni mieć przy sobie list z zaproszeniem lub jakiegokolwiek inny dokument wyraźnie wskazujący na ich udział (p.. list rejestracyjny).

5. PUNKT POMOCY TECHNICZNEJ, DOSTĘP DO INTERNETU

Przy wejściu do pomieszczeń, w których prowadzone są sesje znajduje się punkt pomocy technicznej. Nasi pracownicy służą pomocą i odpowiedzą na wszelkie pytania. Dostęp do Internetu można uzyskać za pośrednictwem hotspotów Wi-Fi. Hasła zostaną udostępnione w dniu spotkania.

6. DOSTĘPNOŚĆ

Pomieszczenia Komisji Europejskiej są w pełni dostępne dla osób z niepełnosprawnościami. Podczas rejestracji online należy wskazać wszelkie specjalne potrzeby i wymagania dietetyczne.

